

Makale Künyesi (Araştırma): Şimşek, R. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde kullanılan materyallerin akademik söz varlığı bakımından derlem tabanlı incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 345-364.

<https://doi.org/10.32321/cutad.909625>

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE EĞİTİMİNDE KULLANILAN MATERYALLERİN AKADEMİK SÖZ VARLIĞI BAKIMINDAN DERLEM TABANLI İNCELENMESİ

Ramazan ŞİMŞEK¹

ÖZET

Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyada yaşanan siyasal, sosyal ve demografik aksiyonların neticeleri; çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarının organize ettiği uluslararası öğrenci organizasyonları ülkemizde Türkçe öğrenmeye yönelik talebi ciddi oranda artırmıştır. Genel amaçlar etrafında Türkçe öğrenen bireylerin son yıllarda lisans ve lisansüstü boyutta eğitim süreçlerine dâhil olması akademik amaçlarla Türkçe öğrenmeyi gerekli kılmıştır. Özellikle Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı tarafından burslandırılarak ülkemize lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim için gelen öğrenciler A1, A2, B1, B2, C1 düzeyinde Türkçe öğrendikten sonra akademik amaçlarla Türkçe eğitimi almaktadırlar. Bu çalışmada da genel amaçlarla Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul ve Yedi İklim yabancı dil olarak Türkçe eğitimi C1 düzeyi ders ve çalışma kitapları ile Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabının söz varlığı derlem tabanlı olarak incelenmiş; en sık kullanılan 1000 kelime ve bu kelimeler arasındaki terimler tespit edilmiş; materyaller bu veriler üzerinden kıyaslanmıştır. İstanbul ve Yedi İklim C1 düzeyi materyallerinde en sık kullanılan 1000 kelime bakımından ortaklık düzeylerinin neredeyse aynı olduğu tespit edilmiş ancak materyallerde frekans değeri kistas alınan parametre değerinin üzerinde seyreden terimlerin İstanbul setinde daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca her iki materyalin bünyesinde yer alan terimler incelendiğinde sosyal bilimler alanına yönelik terimlerin sayısı bariz şekilde öne çıkarken fen ve sağlık bilimlerine yönelik terimlerin geri planda kaldığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Akademik Türkçe, derlem, söz varlığı, terim.

¹ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, TÖMER, Öğr. Gör. Dr. ramazansimsek@nevsehir.edu.tr
<https://orcid.org/0000-0002-8295-8903>

A CORPUS-BASED EXAMINATION OF THE MATERIALS USED IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN TERMS OF THE PRESENCE OF ACADEMIC WORDS

ABSTRACT

The consequences of the political, social and demographic actions in the Middle East; request for a Turkish-led learning with organizations of various public institutions and organizations which are controlled by Turkey have increased considerably. The inclusion of individuals who learn Turkish for general purposes in undergraduate and graduate education processes in recent years has made it necessary to learn Turkish for academic purposes. Especially the students who come to our country for undergraduate and graduate education by being granted scholarship by the Presidency of Turks Abroad and Related Communities, learn Turkish at A1, A2, B1, B2, C1 levels and then learn Turkish for academic purposes. In this study, the vocabulary of "Istanbul" and "Yedi İklim", which are used in Turkish teaching for general purposes, teaching Turkish as a foreign language C1 level course and workbooks and the academic Turkish textbook for Social Sciences were examined on a corpus basis; 1000 most frequently used words and terms between these words were determined; materials were compared on these data. It was determined that the partnership levels were almost the same in terms of the most frequently used 1000 words in Istanbul and Yedi İklim C1 level materials; However, it has been determined that the terms with frequency value $f(3)$ and above in the materials are more in the Istanbul set. In addition, when the terms included in both materials were examined, it was found that the number of terms for the field of social sciences came to the forefront, while the terms for science and health sciences remained in the background.

Keywords: Academic Turkish, corpus, vocabulary, term.

GİRİŞ

Dil, toplumların anlam-değer dünyasını betimleyen, bildirişimin semantik yönünü öne çıkaran en eski iletişim aracıdır. Tarihsel süreç içerisinde doğrudan ya da dolaylı olarak iletişim kuran insanoğlunun en büyük bildirişim aracı dildir. Dil, insanların düşünderlerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisandır (Türkçe Sözlük, 2005, s. 526). Dil, bir toplumda düşünce duygu ve isteklerin ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir (Aksan, 1977, s. 55).

Ana dili bireyin içinde bulunduğu toplum, kültür ve çevre ile kurduğu iletişimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Ancak değişen

ve dönüşen dünyada siyasi, ekonomik, politik gerekçelerle yabancı dil eğitimi de aynı derecede önemini artırmıştır. Bu bağlamda küreselleşen dünyanın ihtiyaçları çerçevesinde yabancı dil eğitimine yapılan yatırım artmış; bu alan ayrı bir sektör hâline gelmiştir.

Yabancı dil, “belirli bir ülkedeki veya bölgedeki halkın büyük bölümünün ana dili olmayan, okullarda eğitim aracı olarak kullanılmayan ve yönetimde, medyada iletişim işleri ile geniş bir biçimde yer almayan dildir” (Richards vd 2002, s. 206; Akt. Durmuş, 2013, s. 16). Barın (1992, s. 6), yabancı dil öğrenme sebeplerini “iyi bir eğitim almak, dil politikasındaki evrensellik, değişik kültürleri tanımak, göçler, ticaret, turizm” başlıkları altında toplamıştır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDTÖ) tarihi 11. asra kadar uzanmakta olup (Erdem, 2009) resmî belgeler ışığında bu sürecin Kaşgarlı Mahmut’un Divanü Lugati’t-Türk isimli eseriyile başladığı kabul edilmektedir. 20. Yüzyılın son çeyreği itibarı ile ivmelenen bu süreç 21. yüzyılın başlarında Ortadoğu’daki demografik hareketler ve göç dalgaları ile zirveyi görmüştür. Bu ivme ile birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için geliştirilen materyallerin sayısı da önemli oranda artmıştır. Türkiye’nin üzerinde bulunduğu coğrafya siyasal ve toplumsal anlamda aktif dinamikleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu dinamiklerle beraber içinde bulunduğumuz coğrafyada demografik ve sosyopolitik fay hatlarındaki hareketlenmeler ülkemize gelen yabancı sayısını ciddi miktarlarda artırmıştır. Ayrıca Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ve bireysel başvurular aracılığıyla son yıllarda ülkemizde yükseköğretim kurumlarına kayıt yaptıran öğrenci sayısında ciddi artış vardır (Şimşek ve Erdem, 2020). Bu artışa bağlı olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili ihtiyaçlar çeşitlenmiş; materyal, etkinlik, içerik, söz varlığı, kelime öğretimi gibi alanlarda çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Dil aksiyonları içinde iletişimi yönlendiren ve semantik yükü çeken temel faktörlerden en önemlisi kelime ya da sözcüktür. Sözcük, anlamı ya da görevi bulunan, çekim ekleriyle işlenmeye hazır taban şeklinde tanımlanabilir (Baş, 2011). İnsan, sosyal bir varlık olması sebebiyle ifade etmek istediklerini sözcükler aracılığıyla anlatır (Yılmaz ve Doğan, 2014). Anlama ve anlatma becerilerinin etkin kullanılması ile sözcüğünün zenginliği arasında yakın bir ilişki mevcuttur (Karatay, 2007, s. 143). Sözcük ve cümle bilgisi, çok temel bir seviyede okuma için kesinlikle önemlidir (Grabe, 1991, s. 380) çünkü sözcük bilgisi ile okuduğunu anlama arasında kuvvetli bir bağlantı mevcuttur (Matsuoka ve Hirsh, 2010, s. 56). Ayrıca alıcı ve

verici dil becerilerini etkin kullanma ve dili işlevsel kullanma yetkinliği de kelime bilgisi ile doğrudan ilintilidir.

Dil öğretiminin temel amacı; öğrenende, dört temel beceri olarak adlandırılan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Bu hedefler doğrultusunda her eğitim-öğretim ortamında olduğu gibi dil öğretimi alanında da öğretimi kolaylaştırmak ve kalıcılığı sağlamak adına çeşitli materyallerden faydalanılır. Öğretim materyali, öğrencilerin öğrenmesi, öğretmenin etkin bir öğretim sağlayabilmesi için özel olarak hazırlanmış öğretim-öğrenme yardımcılarıdır (Demirel, 2005, s. 7). Ders kitapları öğrenme materyalleri içinde hem öğretmen için hem de öğrenci için anahtar konumundadır. Ders kitabı bünyesinde yer alan metinler aracılığı ile eğitim-öğretim sürecinin planlanması, kontrol edilmesi, toplumsal ve kültürel kodların hedef kitleye aktarılması sağlanmaktadır. Bu çerçevede ders kitabında yer alacak metinlerin taşınması gereken genel özellikler bulunduğu gibi söz varlığı açısından da belirli kelimeleri içermesi gerekmektedir.

Yabancı dil öğretiminde de “Sözcük bilgisi dört temel dil becerisinin ve dil bilgisinin tamamlayıcısı niteliğindedir ve bu alanların geliştirilmesinde temel rol üstlenir (Kurudayıoğlu ve Dölek, 2019, s. 30). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler açısından düşünüldüğünde ise “Öğrenenlerin sözcük öğrenme ihtiyaçları ana dili Türkçe olanlara göre daha farklıdır ve daha çok çaba gerektirir.” (Karatay, 2020, s. 256). Ana dili eğitiminde olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de temel söz varlığı öğrencinin öğrenme motivasyonu, başarabilme ihtiyacı gibi faktörler dilin işlevsel kullanımı açısından önem arz etmektedir. Daha öncede ifade edildiği üzere son yıllarda ülkemize gelen yabancı öğrenci sayısında önemli bir artış olmuş; bu sayı lisans ve lisansüstü eğitim bağlamında 200 binleri aşmıştır. Bu sayının yabancı dil öğretiminde kullanılacak temel söz varlığının yanı sıra akademik temalara sahip söz varlığına yönelik bir ihtiyaç oluşturmaktadır.

Dil kurslarında anlama ve anlatma becerileri kapsamında yeterlilikler üzerine yoğunlaşılırken, öğrenciler bölümlere gittiklerinde, sunum yapma/dinleme, topluluk önünde konuşma, rapor ve makale yazma gibi öğrencilerin dili kullanma türleri de farklılık göstermektedir. Akademik dil öğretimi derslerinde beceri öğretimine farklı oranlarda da olsa ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir (Adzmi, Bidin, İbrahim, Jusof, 2009, s. 171). Akademik dil eğitimi temel dil becerileri ve yapı bakımından yabancı dil eğitimi ile benzerlikler gösterirken tematik içerikler açısından farklılıklar göstermektedir. Heller ve Morek’in de (2015, s. 182) ifade ettiği üzere akademik dil

eğitimi; sosyolinguistik, eğitim bilimleri, dil öğretimi gibi alanlarla ve öğrencilerin yaş grupları, sınıf söylemleri ve dilin diğer bağlamlarda kullanılış biçimleriyle ilişkili olup açıklama, sebeplerini belgeleme, tartışma, anlatı gibi gerçek bağlamlardaki dil kullanımı ile ilgilidir.

Akademik dil öğretiminde öğrenilen sözcüklerin uygun bağlamlarda kullanımı, öğrendikleri bilgileri konuşma ve yazmalarında metinleştirmeleri ve iletileri anlamlandırma ve yorumlamaları sağlanarak düşüncelere katılmalarını veya reddetmelerini, nedenleriyle birlikte açıklamaları istenebilir (Tüfekçioğlu, 2018). Akademik sözcükler, akademik metinler, lise ve üniversite ders kitapları ve dergilerinden oluşurken; teknik sözcükler hukuk, matematik, kimya ve felsefe gibi alanlarda kullanılan terimlerden oluşmaktadır (Nation ve Newton, 1997; akt. Tüfekçioğlu, 2018). Yang (2015, s. 28) da aynı düşünceyle akademik sözcüklerin genel metinler dışındaki akademik metinlerdeki söz varlığını; teknik sözcüğünün ise özel alan ve belirli disiplinlerdeki sözcükleri temsil ettiğini belirtmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi özelinde “akademik Türkçe” olarak değerlendirilen bu süreç genel ihtiyaçlar için öğretilen Türkçeden oldukça büyük farklılıklara sahiptir. Bu farklılıkların en başında alınacak lisans veya lisansüstü eğitim içeriğine göre kullanılacak materyaller ve materyallerin söz varlığı öne çıkmaktadır.

Akademik Türkçe eğitimi genellikle A1, A2, B1, B2, C1 olmak üzere 5 düzeyden oluşan TÖMER eğitimi sonrasında verilmektedir. Kur süreçlerinde kullanılan materyallerin söz varlığı aşamalı olarak ilerlemekte ve en zengin hâline C1 düzeyinde ulaşmaktadır. Bu bağlamda C1 düzeyi materyallerin söz varlığı ile akademik Türkçe için kullanılan materyallerin söz varlığındaki ortaklık düzeyi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde oldukça önemlidir. Genel amaçlı ve akademik amaçlı Türkçe öğretiminin niteliği de bu ortaklıktan doğrudan etkilenmektedir. Ayrıca Akademik Türkçe eğitimi normal kur materyalleri ve içeriğinden farklı kaynaklarla yürütülmekte olup üzerine yapılan çalışmaların sayısı son dönemde artış göstermektedir. Bu çalışmalar derlem tabanlı yapıldığı gibi uygulamalı olarak yapılanlar da mevcuttur (Dolmacı, 2015; Demir, 2017; Demir ve Genç, 2018; Halitoğlu, 2018; Özcan ve Eroğlu, 2018; Tüfekçioğlu, 2018; Demiriz ve Alpaslan, 2019; Moralı, 2019). Bu araştırmada da akademik Türkçe eğitiminde kullanılan materyal içeriklerinde yer alan söz varlığı ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi C1 düzeyinde kullanılan materyal içeriklerinin söz varlığı karşılaştırılarak analiz edilecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul ve Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitaplarının söz varlığı ile akademik Türkçe eğitiminde kullanılan Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe (Moralı, Halitoğlu, Acar ve Gökduman, 2018) kitabının söz varlığının derlem tabanlı olarak incelemek, materyallerin söz varlığının ortaklık düzeylerini saptamak, materyallerin söz varlığında sık tekrar edilen terimleri tespit etmektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada derlem tabanlı yaklaşım benimsenmiştir. Derlem, belli bir dilsel çalışmanın amacı ve kapsamına bağlı olarak şekillendirilen özel tasarım ölçütleri temel alınarak ve dilsel bir incelemede kullanılmak üzere seçilen sözlü ya da yazılı metinlerdir (Weisser 2016, s.13). Gries (2009, s. 7), derlemi, “doğal bir iletişim ortamında üretilen, makine tarafından okunabilen (yazılı ya da sözlü) metinlerin derlemesi” olarak ifade etmiştir. Elena (2001, s. 55) derlemi, "otomatik ya da yarı otomatik işleme ve incelemeye uygun olan gerçek metinlerin bilgisayarda işlenmiş kümesi" olarak tanımlar. Bu bağlamda araştırmanın veri setinde yer alan materyaller OCR süreçleri ve veri setinin sayısallaştırılması için ilgili süreçlerden geçirilmiştir. Veri seti, analiz sürecinde kullanılacak yazılım için uygun hâle getirilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan İstanbul ve Yedi İklim C1 düzeyi ders kitabı ile akademik Türkçe eğitiminde kullanılan Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe (Moralı, Halitoğlu, Acar ve Gökduman, 2018) kitabı araştırmanın veri setini oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri setinde yer alan dokümanlar OCR süreçleri ve UTF kod dönüşümlerinden geçirilerek dijital ortama aktarılmış; ders materyallerinin söz varlığı derlem tabanlı çalışmalarda kullanılan WordSmith Tools 7.0 ve AntConc yazılımları ile analiz edilmiştir. Diğer aşamada en sık kullanılan kelimeler ve terimler tespit edilmiş; veri setleri ortaklık düzeyleri açısından kıyaslanmıştır. Frekans değeri bakımından 3 ve üzerinde olan terimler tespit edilmiş; minimum $f(3)$ ve üzeri $[2 < f(x)]$ parametresi tercih edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın veri setini oluşturan materyaller ilgili süreçlerden geçirilerek analiz için kullanılacak yazılımın veri tabanına uygun hâle getirilmiştir. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabına yönelik bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe Ders Kitabı Söz Varlığına Yönelik Bulgular

Toplam Kelime sayısı (Token)	Farklı Kelime Sayısı (Type)	TTR
10072	4138	0,4108

Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında okuma metinlerinin söz varlığı incelenmiş; bu metinlerin söz varlığı (token) 10072 kelimedenden oluştuğu tespit edilmiştir. Ders kitabı bünyesinde farklı kelime sayısı (type) ise 4135 olarak saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.4108 ya da % 41 olarak ifade edilebilir. Tespit edilen bu verilerden hareketle ders kitabı bünyesinde her 100 kelimedenden 41’inin farklı olduğu saptanmıştır.

Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve çalışma kitabı tek bir veri seti hâlinde incelenmiş olup bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve Çalışma Kitabı Söz Varlığına Yönelik Bulgular

Toplam Kelime sayısı (Token)	Farklı Kelime Sayısı (Type)	TTR
26527	10937	0,4123

Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve çalışma kitabının okuma metinlerinin söz varlığı incelenmiş; bu metinlerin söz varlığı (token) 26527 kelimedenden oluştuğu tespit edilmiştir. Ders kitabı bünyesinde farklı kelime sayısı (type) ise 10937 olarak saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.4123 ya da % 41 olarak ifade edilebilir. Tespit edilen bu verilerden hareketle ders kitabı bünyesinde her 100 kelimedenden 41’inin farklı olduğu söylenebilir. Ayrıca Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders materyalinin type/token oranının Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe Ders Kitabı ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve çalışma kitabı tek bir veri seti hâlinde incelenmiş olup bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve Çalışma Kitabı Söz Varlığına Yönelik Bulgular

Toplam Kelime sayısı (Token)	Farklı Kelime Sayısı(Type)	TTR Düzeyi
41197	15234	0,3698

İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders kitabı ve çalışma kitabının okuma metinlerinin söz varlığı incelenmiş; bu metinlerin söz varlığı (token) 41197 kelimedenden oluştuğu tespit edilmiştir. Ders kitabı bünyesinde farklı kelime sayısı (type) ise 15234 olarak saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.3698 ya da % 37 olarak ifade edilebilir. Tespit edilen bu verilerden hareketle ders kitabı bünyesinde her 100 kelimedenden 37'sinin farklı olduğu söylenebilir. Ayrıca İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders materyalinin type/token oranının diğer kaynaklarınkinden az olduğu saptanmıştır.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Materyallerde En Sık Kullanılan Akademik Terimler

Araştırma kapsamında incelenen İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı, Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı, Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabının söz varlığı derlem tabanlı olarak incelenmiş ve sık kullanılan terimler tespit edilmiştir. Tablo 4'te Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe Ders Kitabında en sık kullanılan terimler ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe Ders Kitabında Sık kullanılan Akademik Terimler

Kelime	f ()	Kelime	f ()	Kelime	f ()
Sosyal	153	Örnekleme	10	Sosyolojik	4
Girişimci	95	Analiz	9	Kollektif	4
Kadın	73	Bitcoin	9	Yöntem	4
Türkçe	41	Tarih	8	Olgu	4
Araştırma	37	Oran	8	Ekonomi	4
Eğitim	30	Üretim	7	Otomasyon	3
Bilim	29	Abone	7	İthal	3
Yabancı	23	Arkeolojik	7	Psikoloji	3
Dil					
Para	20	Ticari	6	Sosyoloji	3
Akademik	16	Liderlik	6	Arkeoloji	3
Bilimsel	16	Otomasyon	5	Kimya	3

Ekonomik	15	Kitle	5	Sektör	3
Literatür	15	Nitel	5	Sistem	3
Toplumsal	12	Çağ	5	Arz	3
Üniversite	12	Bilişsel	4	Talep	3
Model	10	Potansiyel	4	Kazı	3

Tablo 4'te Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabı derlem tabanlı olarak incelenerek ilgili ders materyalinin yoğunlaştığı alana yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; minimum $f(3)$ ve üzeri $[2 < f(x)]$ değerine sahip 48 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Eğitim ve bilimsel araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 15 olduğu ve en fazla öne çıkan alan olduğu saptanmıştır. Eğitim ve bilim alanındaki terimler şu şekildedir: *sosyal, örneklem, yöntem, Türkçe, olgu, araştırma, eğitim, bilim, yabancı dil, akademik, bilimsel, literatür, nitel, üniversite, bilişsel*. Ekonomi alanına yönelik terimlerin 11 frekans değeri ile belirgin şekilde öne çıktığı saptanmıştır. Bu terimler: *girişimci, bitcoin, ekonomi, üretim, ithal, para, ticari, ekonomik, arz, talep* kelimelerinden oluşmaktadır. Sosyoloji alanıyla ilgili 5 terim tespit edilmiş olup bu terimler şu şekildedir: *sosyolojik, sosyoloji, olgu, kitle, model*. Arkeoloji alanıyla ilgili 3 terim tespit edilmiş olup bu terimler şu şekildedir: *arkeolojik, arkeoloji, kazı*. Tarih alanıyla ilgili 2 terim tespit edilmiş olup bu terimler şu şekildedir: *tarih, çağ*. Psikoloji, kimya, alanları ile ilgili birer terim tespit edilmiştir. Tespit edilen diğer terimler farklı alanlarda ortak olarak kullanılan kelimelerdir.

Tablo 5'te İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders kitabında en sık kullanılan terimler ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 5. İstanbul YDTÖ C1 Düzeyi Ders Kitabında Sık Kullanılan Akademik Terimler

Kelime	f ()	Kelime	f ()	Kelime	f ()
Sanat	122	Küresel	14	Osmanlı	7
Para	61	Dolar	14	Mekanik	6
Araştırma	48	Banka	13	Müzik	6
Eğitim	47	Elektronik	13	Tüketim	6
Toplum	45	Güneş	14	İslam	5
Sosyal	35	Uluslararası	13	Dizi	5
Mizah	36	Doğu	12	Online	5
İnternet	34	Enerji	12	Siyasi	5
Üniversite	33	Çevre	12	Çağ	5
Edebiyat	30	Halk	11	Psikolojik	5
Bilim	27	Devlet	11	Sanayi	5
Tarih	27	Dönem	18	Kamu	4
Yüzyıl	24	Oyun	11	Maliye	4

İletişim	23	Araştırma	11	Evrensel	4
Sinema	23	Metre	10	Sosyoloji	4
Ekonomik	22	Toplumsal	10	Bilim	4
Altın	21	Çağdaş	10	Spiker	4
Bilimsel	20	Lira	9	Anket	4
Hoca	20	Yöntem	9	Yargı	4
Adalet	20	Mizah	9	Yönetim	4
Dönem	18	Satranç	9	Kriz	3
Yüzde	17	Medeniyet	8	Kâr	3
Enflasyon	17	Mal	8	Medya	3
Bilge	17	Psikiyatri	8	İhraç	3
Kredi	17	Tezhip	8	Kimya	3
Banka	17	Ebru	8	Mübadele	3
Minyatür	16	Divan	8	Mülkiyet	3
Tiyatro	16	Kariyer	8		
Şiir	15	Ulusal	7		

Tablo 5'te İstanbul C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı derlem tabanlı olarak incelenerek ilgili ders materyalinin yoğunlaştığı alana yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda İstanbul C1 düzeyi ders ve çalışma kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; minimum $f(3)$ ve üzeri $[2 < f(x)]$ değerine sahip 85 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Sıklık açısından $[2 < f(x)]$ değerine sahip terimlerin nicel olarak daha fazla olmasının sebebi İstanbul YDTÖ ders ve çalışma kitabının daha geniş kapsamlı bir veri setine sahip olmasıyla ilgilidir. Ekonomi araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlara göre baskın olduğu ve terim sayısının 19 olduğu saptanmıştır. Ekonomi alanındaki terimler şu şekildedir: *küresel, para, banka, tüketim, enerji, sanayi, ekonomik, maliye, altın, , lira, yüzde, enflasyon, kredi, kriz, mal, kâr, ihraç, dolar, mülkiyet*. Sanat araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlarla karşılaştırıldığında ikinci sırada yer aldığı ve terim sayısının 13 olduğu saptanmıştır. Sanat alanındaki terimler şu şekildedir: *sanat, edebiyat, müzik, mizah, dizi, sinema, mizah, edebiyat, minyatür, tiyatro, tezhip, ebru, şiir*. Eğitim ve bilim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 11 olduğu saptanmıştır. Eğitim ve bilim alanındaki terimler şu şekildedir: *araştırma, Eğitim, Üniversite, Bilim, Araştırma, Bilimsel, Bilim, Yöntem, Divan, Kariyer, hoca, bilge*. Siyaset araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 10 olduğu saptanmıştır. Siyaset alanındaki terimler şu şekildedir: *küresel, ulusal, uluslararası, doğu, siyasi, halk, devlet, yönetim, medeniyet, mübadele, anket*. Tarih araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 7 olduğu saptanmıştır. Tarih alanındaki terimler şu şekildedir: *Osmanlı, yüzyıl, tarih, çağ, dönem, çağdaş, dönem*. Sosyoloji araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 6 olduğu saptanmıştır. Sosyoloji

alanındaki terimler şu şekildedir: *toplum, sosyal, iletişim, evrensel, sosyoloji, toplumsal, İslam*. Mühendislik araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 5 olduğu saptanmıştır. Mühendislik alanındaki terimler şu şekildedir: *mekanik, elektronik, güneş, çevre, metre*. İletişim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 5 olduğu saptanmıştır. İletişim alanındaki terimler şu şekildedir: *internet, online, spiker, medya*. Psikoloji araştırma alanında 2 terim tespit edilmiştir: *psikolojik, psikiyatri*. Adalet araştırma alanında 2 terim tespit edilmiş olup bu terimler: *adalet, yargı* kelimelerinde oluşmaktadır. Kimya araştırma alanında ise 1 terim tespit edilmiş olup bu terim *kimya* kelimesinden oluşmaktadır.

Genel değerlendirme kapsamında materyal bünyesinde ekonomi, eğitim ve bilim, sanat, siyaset, tarih, sosyoloji, mühendislik, iletişim, psikoloji, adalet, kimya olmak üzere 11 farklı kategoride terim çeşitliği saptanmıştır. Bu çeşitlilik açısından İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabının akademik Türkçe açısından en zengin içeriğe sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca materyal içeriğinin sosyal bilimler alanına belirgin şekilde uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 6'da İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders kitabında en sık kullanılan terimler ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 6. İstanbul YDTÖ C1 Düzeyi Ders Kitabında Sık kullanılan Akademik Terimler

Kelime	f ()	Kelime	f ()	Kelime	f ()
Sanat	122	Küresel	14	Osmanlı	7
Para	61	Dolar	14	Mekanik	6
Araştırma	48	Banka	13	Müzik	6
Eğitim	47	Elektronik	13	Tüketim	6
Toplum	45	Güneş	14	İslam	5
Sosyal	35	Uluslararası	13	Dizi	5
Mizah	36	Doğu	12	Online	5
İnternet	34	Enerji	12	Siyasi	5
Üniversite	33	Çevre	12	Çağ	5
Edebiyat	30	Halk	11	Psikolojik	5
Bilim	27	Devlet	11	Sanayi	5
Tarih	27	Dönem	18	Kamu	4
Yüzyıl	24	Oyun	11	Maliye	4
İletişim	23	Araştırma	11	Evrensel	4
Sinema	23	Metre	10	Sosyoloji	4
Ekonomik	22	Toplumsal	10	Bilim	4
Altın	21	Çağdaş	10	Spiker	4
Bilimsel	20	Lira	9	Anket	4
Hoca	20	Yöntem	9	Yargı	4
Adalet	20	Mizah	9	Yönetim	4
Dönem	18	Satranç	9	Kriz	3

Yüzde	17	Medeniyet	8	Kâr	3
Enflasyon	17	Mal	8	Medya	3
Bilge	17	Psikiyatri	8	İhraç	3
Kredi	17	Tezhip	8	Kimya	3
Banka	17	Ebru	8	Mübadele	3
Minyatür	16	Divan	8	Mülkiyet	3
Tiyatro	16	Kariyer	8		
Şiir	15	Ulusal	7		

Tablo 6'da İstanbul C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı derlem tabanlı olarak incelenerek ilgili ders materyalinin yoğunlaştığı alana yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda İstanbul C1 düzeyi ders ve çalışma kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; minimum $f(3)$ ve üzeri $[2 < f(x)]$ değerine sahip 85 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Sıklık açısından $[2 < f(x)]$ değerine sahip terimlerin nicel olarak daha fazla olmasının sebebi İstanbul YDTÖ ders ve çalışma kitabının daha geniş kapsamlı bir veri setine sahip olmasıyla ilgilidir. Ekonomi araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlara göre baskın olduğu ve terim sayısının 19 olduğu saptanmıştır. Ekonomi alanındaki terimler şu şekildedir: *küresel, para, banka, tüketim, enerji, sanayi, ekonomik, maliye, altın, lira, yüzde, enflasyon, kredi, kriz, mal, kâr, ihraç, dolar, mülkiyet*. Sanat araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlarla karşılaştırıldığında ikinci sırada yer aldığı ve terim sayısının 13 olduğu saptanmıştır. Sanat alanındaki terimler şu şekildedir: *sanat, edebiyat, müzik, mizah, dizi, sinema, mizah, edebiyat, minyatür, tiyatro, tezhip, ebru, şiir*. Eğitim ve bilim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 11 olduğu saptanmıştır. Eğitim ve bilim alanındaki terimler şu şekildedir: *araştırma, Eğitim, Üniversite, Bilim, Araştırma, Bilimsel, Bilim, Yöntem, Divan, Kariyer, hoca, bilge*. Siyaset araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 10 olduğu saptanmıştır. Siyaset alanındaki terimler şu şekildedir: *küresel, ulusal, uluslararası, doğu, siyasi, halk, devlet, yönetim, medeniyet, mübadele, anket*. Tarih araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 7 olduğu saptanmıştır. Tarih alanındaki terimler şu şekildedir: *Osmanlı, yüzyıl, tarih, çağ, dönem, çağdaş, dönem*. Sosyoloji araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 6 olduğu saptanmıştır. Sosyoloji alanındaki terimler şu şekildedir: *toplum, sosyal, iletişim, evrensel, sosyoloji, toplumsal, İslam*. Mühendislik araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 5 olduğu saptanmıştır. Mühendislik alanındaki terimler şu şekildedir: *mekanik, elektronik, güneş, çevre, metre*. İletişim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 5 olduğu saptanmıştır. İletişim alanındaki terimler şu şekildedir: *internet, online, spiker, medya*. Psikoloji araştırma alanında 2 terim

tespit edilmiştir: *psikolojik, psikiyatri*. Adalet araştırma alanında 2 terim tespit edilmiş olup bu terimler: *adalet, yargı* kelimelerinde oluşmaktadır. Kimya araştırma alanında ise 1 terim tespit edilmiş olup bu terim *kimya* kelimesinden oluşmaktadır.

Genel değerlendirme kapsamında materyal bünyesinde ekonomi, eğitim ve bilim, sanat, siyaset, tarih, sosyoloji, mühendislik, iletişim, psikoloji, adalet, kimya olmak üzere 11 farklı kategoride terim çeşitliği saptanmıştır. Bu çeşitlilik açısından İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabının akademik Türkçe açısından en zengin içeriğe sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca materyal içeriğinin sosyal bilimler alanına belirgin şekilde uygun olduğu görülmektedir.

Tablo 7’de Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders kitabında en sık kullanılan terimler ve frekans değerleri verilmiştir.

Tablo 7. Yedi İklim YDTÖ C1 Düzeyi Ders Kitabında Sık Kullanılan Akademik Terimler

Kelime	f ()	Kelime	f ()	Kelime	f ()
Spor	66	İnternet	12	Cm	6
Olimpiyat	53	İslam	11	Arkeolojik	6
Bilim	38	Eğitim	11	Geometri	5
Sayı	38	MÖ	10	İletişim	5
Bilgisayar	38	Altın	10	Göç	5
Osmanlı	24	Bilge	10	Miras	5
Yüzyıl	23	Para	9	Ortalama	5
Asya	21	Güreş	9	Ordinaryüs	5
Tarih	19	Metre	9	Antlaşma	5
Devlet	17	Takım	8	Jimnastik	5
Kültürel	16	Bilardo	7	Yüzyıl	5
Sempozyum	15	Alfabe	7	Çağ	5
Bilimsel	15	Ticaret	7	Peygamber	5
Sultan	14	Enstitü	6	Müslüman	5
Dönem	13	Akçe	6	Matematiksel	5
Astronomi	13	Araştırma	6		
Şiir	13	Yüzyıl	6		
Sporcu	12	Kağan	6		

Tablo 7’de Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı derlem tabanlı olarak incelenerek ilgili ders materyalinin yoğunlaştığı alana yönelik çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu kapsamda Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; minimum $f(3)$ ve üzeri $[2 < f(x)]$ değerine sahip 51 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Eğitim ve bilim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlara göre baskın olduğu ve terim sayısının 13 olduğu saptanmıştır. Eğitim ve bilim alanındaki terimler şu şekildedir: *bilim, eğitim, geometri,*

sempozyum, bilimsel, alfabe, enstitü, matematiksel, ortalama, araştırma, sayı, astronomi bilge ordinaryüs. Spor alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 7 olduğu saptanmıştır. Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı bünyesinde spor alanına yönelik terim sayısı diğer materyallere göre belirgin şekilde öne çıkmaktadır. Spor alanındaki terimler şu şekildedir: *spor, olimpiyat, güreş, takım, bilardo, sporcu, jimnastik.* Ekonomi alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 6 olduğu saptanmıştır. Ekonomi alanındaki terimler şu şekildedir: *cm, altın, para, ticaret, akçe metre.* Siyaset alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 6 olduğu saptanmıştır. Siyaset alanındaki terimler şu şekildedir: *kağan, Osmanlı, Asya, devlet, antlaşma, sultan.* Tarih alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 5 olduğu saptanmıştır. Tarih alanındaki terimler: *mö, tarih, çağ, dönem, yüzyıl.* Sosyoloji alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 3 olduğu saptanmıştır. Sosyoloji alanındaki terimler: *göç, miras, kültürel.* Din alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 3 olduğu saptanmıştır. Din alanındaki terimler: *İslam, peygamber, Müslüman.* Teknoloji alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 2 olduğu saptanmıştır. Teknoloji alanındaki terimler: internet, bilgisayar. İletişim, arkeoloji, sanat alanlarında birer terim saptanmış olup bu terimler şu şekildedir: *iletişim, arkeolojik, şiir.*

İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ve Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime ve terimlerin ortaklık düzeyi Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ve Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime Ortaklık Düzeyi

Ortak Kelime sayısı	Ortaklık Düzeyi %	Ortak Kullanılan terim Sayısı	Ortak Kelimelerdeki Düzeyi %	Kullanılan Terim
436	44	46	11	

Tablo 8’de İstanbul C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ile Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime ve en sık kullanılan terimler açısından ortaklık düzeyleri verilmiştir. Her iki kaynakta da en sık kullanılan kelimeler çekim eklerinden arındırılmış (lemmatization) ve 1000 kelimelik veri setleri oluşturulmuştur. En sık kullanım açısından oluşturulan 1000 kelimelik veri setleri karşılaştırılmış 436 kelimenin ortak olduğu; ortaklık düzeyinin % 44 olduğu; ortak kullanılan terim sayısının 46 olduğu; ortak kullanılan kelimeler arasında terim sayısının oranının % 11 olduğu saptanmıştır.

Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ve Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime ve terimlerin ortaklık düzeyi Tablo 9'da gösterilmiştir

Tablo 9. Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ve Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime Ortaklık Düzeyi

Ortak Kelime sayısı	Ortaklık Düzeyi %	Ortak Kullanılan terim Sayısı	Ortak Kelimelerdeki Düzeyi %	Kullanılan Terim
401	40	44	11	

Tablo 9'da Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı ile Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime ve en sık kullanılan terimler açısından ortaklık düzeyleri verilmiştir. Her iki kaynakta da en sık kullanılan kelimeler çekim eklerinden arındırılmış (lemmatization) ve 1000 kelimelik veri setleri oluşturulmuştur. En sık kullanım açısından oluşturulan 1000 kelimelik veri setleri karşılaştırılmış 401 kelimenin ortak olduğu; ortaklık düzeyinin % 40 olduğu; ortak kullanılan terim sayısının 44 olduğu; ortak kullanılan kelimeler arasında terim sayısının oranının % 11 olduğu saptanmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Uluslararası arenada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik ilgi genel amaçlar ve akademik amaçlar kapsamında giderek artmaktadır. Türkiye'nin kamu kurum ve kuruluşları düzeyinde, kamu bünyesindeki vakıflar düzeyinde Türkçe öğrenmek ve Türkiye'de lisans, lisansüstü boyutunda eğitim almak isteyen bireylere desteği de giderek artmaktadır. Genel amaçlı Türkçe öğrenimi ile ilgili akademik çalışmalar ve materyallerin sayısı oldukça fazladır. Akademik Türkçe öğretimi ise eğitim amacıyla Türkçe öğrenen bireylerin sayısındaki önemli artışa istinaden son yıllarda önemli bir araştırma alanı hâline gelmiştir. Yapılan bu çalışmada genel amaçlar için yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına yönelik hazırlanan İstanbul, Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitapları ile Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabı söz varlığı bakımından derlem tabanlı incelenmiştir. İstanbul, Yedi İklim C1 düzeyi ders ve çalışma kitaplarının derlem tabanlı incelenmesiyle materyaller bünyesinde yer alan terimler üzerinden akademik Türkçe eğitimi için durumları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında okuma metinlerinin söz varlığı incelenmiş; bu ders materyalinin söz varlığı

(token) 10072 kelimedenden oluştuğu; ders materyalindeki farklı kelime sayısının (type) ise 4135 olduğu saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.4108 ya da % 41 olarak ifade edilebilir. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş 48 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır.

İstanbul YDTÖ C1 düzeyi Türkçe ders ve çalışma kitabında okuma metinlerinin söz varlığı derlem tabanlı incelenmiş; bu ders materyalinin söz varlığı (token) 41197 kelimedenden oluştuğu; ders materyalindeki farklı kelime sayısının (type) ise 15234 olduğu saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.3698 ya da % 41 olarak ifade edilebilir. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; 85 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Ekonomi araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlara göre baskın olduğu ve terim sayısının 19 olduğu saptanmıştır. Sanat araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlarla karşılaştırıldığında ikinci sırada yer aldığı ve terim sayısının 13 olduğu saptanmıştır. Eğitim ve bilim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 11 olduğu saptanmıştır.

Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi Türkçe ders ve çalışma kitabında okuma metinlerinin söz varlığı derlem tabanlı incelenmiş; bu ders materyalinin söz varlığı (token) 26527 kelimedenden oluştuğu; ders materyalindeki farklı kelime sayısının (type) ise 10937 olduğu saptanmıştır. Toplam kelime sayısının farklı kelime sayısına oranı 0.4123 ya da % 41 olarak ifade edilebilir. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında sıklık değeri 3 ve üzerinde olan terimler incelenmiş; 51 farklı terimin kullanıldığı saptanmıştır. Eğitim ve bilim araştırma alanına yönelik terimlerin frekans değerinin diğer alanlara göre baskın olduğu ve terim sayısının 13 olduğu saptanmıştır. Spor alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 7; ekonomi alanına yönelik terimlerin frekans değerinin 6 olduğu saptanmıştır.

Demir'in (2017, s. 209) belirttiği gibi yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler, en çok okuma ve dinleme becerisi özelinde anlamını bilmedikleri kelime ve terimler konusunda güçlük yaşamaktadır. Ayrıca Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin bölüm derslerinde karşılaştıkları sorunların temelinde, kelime ve özellikle terim bilgisindeki yetersizliğin olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda genel amaçlar için Türkçe öğretimine yönelik hazırlanan ders materyallerini uluslararası öğrencilerin de sıklıkla kullandığı bilinmektedir. Yedi İklim ve İstanbul YDTÖ setleri hem Türkiye içi hem de yurtdışında en sık kullanılan materyaller arasında yer

almaktadır. Dolayısıyla C1 düzeyinde Türkçe öğrenen öğrencilerin lisans ve lisansüstü eğitimleri için alacakları akademik Türkçe eğitimi ile C1 düzeyi Türkçe eğitimi arasında söz varlığı, konu, tema açısından ortaklıklar bulunması sürece yönelik adaptasyon düzeyini arttıracaktır.

İstanbul YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabının söz varlığı Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi ders ve çalışma kitabı söz varlığına göre daha zengin durumdadır. Ayrıca kullanılan terimlerin tematik çeşitliliği İstanbul YDTÖ C1 düzeyi materyallerde daha fazla olduğu saptanmıştır. İstanbul YDTÖ C1 düzeyi materyalinde 85 farklı terim bulunurken Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi materyalinde 51 farklı terim bulunmaktadır. Bu bağlamda kullanılan terim sayısı açısından İstanbul setinin daha zengin olduğu saptanmıştır.

Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabı ile İstanbul ve Yedi İklim YDTÖ C1 düzeyi materyalleri derlem tabanlı olarak incelenmiş; en sık kullanılan 1000 kelime ve bu kelimeler içindeki terimlerin ortaklık düzeyi saptanmıştır. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabı ile İstanbul setinde en sık kullanılan 1000 kelime arasındaki ortak kelime sayısı 436; en sık kullanılan 1000 kelime bakımından ortaklık düzeyi % 43; ortak kullanılan terim sayısı 46'dır. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabı ile Yedi İklim setinde en sık kullanılan 1000 kelime arasındaki ortak kelime sayısı 401; ortak kullanılan terim sayısı 44; en sık kullanılan 1000 kelime bakımından ortaklık düzeyi % 40'tir. Genel olarak değerlendirildiğine her iki kaynaktan da birbirine yakın düzeylerde ortak kelime sayısı dikkat çekmektedir. Ancak İstanbul setinin söz varlığının ortaklık düzeyi Yedi İklim setine göre daha iyi durumdadır. Sosyal Bilimler için Akademik Türkçe ders kitabında en sık kullanılan 1000 kelime içindeki ortak kullanılan terim sayısı da her iki kaynaktan birbirine yakındır.

İstanbul ve Yedi İklim setlerinde kullanılan terimlerin yoğunlaştığı araştırma alanları eğitim ve bilim, tarih, ekonomi, sosyoloji, iletişim, siyaset alanlarıdır. Bu yönü ile her iki materyalinde sosyal bilimler açısından akademik söz varlığına ağırlık verirken fen ve sağlık alanlarını ihmal ettiği görülmektedir. Fen ve sağlık bilimleri alanında okuyacak olan yabancı öğrencilerin akademik söz varlığına yönelik ihtiyaçların da gözlemlenmesi, bu minvalde ders kitaplarının yapılandırılması gerekmektedir.

C1 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin akademik Türkçe eğitiminin hemen öncesinde olması ders içi etkinlik içeriklerinin de yapılandırılması, temel dil becerilerine yönelik terimlerin kullanıldığı etkinliklerin de ihtiyaç olduğu görülmektedir.

Çünkü sadece okuma metinleri üzerinden terimlerin hedef dili öğrenen bireylere aktarılması yeterli olmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adzmi, N. A., Bidin, S. and Ibrahim, S. (2009). The academic English language needs of industrial design students in UITM Kedah, Malaysia. *English Language Teaching*, 2(4), 170-178.
- Anttilla, R. (1989). *Historical and comparative linguistics* (2nd rev. ed.). Amsterdam: John Benjamins.
- Barın, E., (1992). Yabancılara Türkçenin öğretiminde bir metod denemesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 29(29), 27-61.
- Demir, D. (2017). Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.*
- Demir, D. ve Genç, A. (2018). Akademik Türkçe etkinliklerine yönelik öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri. Hacettepe Üniversitesi *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 15(28), 91-104.
- Demirel, Ö. (2005), Konu alanı ders kitabı inceleme. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demiriz, H. N., ve Okur, A. (2019). Türkçe öğretiminde yazma öğretimine akademik Türkçe aşamasında yabancı öğrenciler üzerinden bir bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 436-449.
- Dolmacı, M. (2015). Akademik Türkçe kelime bilgisi üzerine bir derlem çalışması: yabancı dil olarak Türkçe öğretimine dair çıkarımlar. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde sadeleştirilmiş metin sorunları üzerine. *Bilig*, 65, 135-150.
- Elena, T. B. (2001). Corpus linguistics at work. *Studies in Corpus Linguistics*, Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Erdem, İ. (2009). Yabancılara Türkçe öğretilimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies: International Periodical for the*

- Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(3), 888-937.
- Grabe, W. (1991). Current developments in second language reading research. *TESOL Quarterly*, 25(3), 375-406.
- Gries, S. T. (2016). *Quantitative corpus linguistics with R: A practical introduction*. Taylor & Francis.
- Halitoğlu, V. (2018). Akademik Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi süreci içerisinde kavram edinimi ve buna yönelik bir eylem araştırması. *Erciyes Journal of Education*, 2(1), 39-63.
- Heller, V. ve Morek, M. (2015). Academic discourse as situated practice: an introduction. *Linguistic and Education*. 31 ss: 174-186.
- Karatay, H. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde söz varlığı ve geliştirilmesi. *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi El Kitabı* (Halit Karatay, Ed.), 253-270, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Dölek, O. (2019), Söz Varlığı ve Sözcük Öğretiminin Önemi. *Türkçenin Sözcük Öğretimi* (Alpaslan Okur ve Gökçen Göçen, Ed.), 19-36, Ankara: Nobel Yayınları.
- Matsuoka, W. and Hirsh, D. (2010). Vocabulary learning through reading: does an elt course book provide good opportunities. *Reading in a Foreign Language*, 22(1), 56-70.
- Moralı, G. (2019). Uluslararası öğrencilere yönelik akademik türkçe okuma metinlerinin ve etkinliklerinin değerlendirilmesi: bir doküman incelemesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4(2), 57-72.
- Moralı, G., Halitoğlu, V., Acar, Y. ve Gökdoğan, E. (2018). *Uluslararası öğrenciler için akademik Türkçe sosyal bilimler*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi.
- Nation, P. and Newton, J. (1997). Teaching vocabulary. *Second Language Vocabulary Acquisition* 238-255 (H. Coady and T. Huckin. Ed.), Cambridge.
- Özcan, E., Eroğlu, S. ve Demirdöven, G. H. (2018). Akademik Türkçe dersi alan yabancı öğrencilerin okuduğunu özetleme becerilerinin incelenmesi. *ICPESS - International Congress on Politic, Economic and Social Studies*, 4.

- Şimşek, R. ve Erdem, İ. (2020). Subliminal bir güç göstergesi: yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ders kitapları. *Söylem Filoloji Dergisi*, 5(1), 252-277.
- Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Weisser, M. (2016). *Practical corpus linguistics: an introduction to corpus-based language analysis*. John Wiley & Sons.
- Yang, M.-N. (2015). A nursing academic word list. *English for Specific Purposes*, 37, 27–38.
- Yılmaz, T. ve Doğan, Y. (2014). 7. sınıf öğrencilerinin anlamını bilmedikleri kelime sözcükler ve Türkçe ders kitaplarındaki kelime sözcük çalışmaları bağlamında kelime sözcük öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 279-295.